NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V sredo 26. maja (poznoživna) 1852. *List* **42.**

Proklětje.

(Poleg Ruskega od E. Th. barona Rozena).

Kdar dvěh prijaznih duš se světa věz
Raztrga pričo měne, 'z grôz proklětja [1])
Trepěčem, plakam, sim v molitvi věs,
In vklětiga poprimem koj v objětja.
In zdi se mi nenadjano izgnán
Z vsih src in od življenja luči mile,
In da še živ je mrtev, pokopán,
Da so obdale ga pàklěnske sile.
Pa v mojem srcu (ide mi na mar)
Je on pod sčitom [2]) svět'ga sožalvanja;
In pravim mu: Ne boj ničesar,
Vsevišji Bog ne sluša proklinjanja!
Moj drug! le môli, če zavěš se kriv;
Vse nebo v tvoje druži se molitve,
In Duh znad zvězdocvetnih môdrih njiv
Od grěšnika odvzame zagrešitve.
In proklinjavcu děm: O ne igàj
Z Gospodovim orožjem, stvar brezumna!
Kdor sam je grěšen, druzih ne vklinjàj;
Le běsom [3]) všěč je tvoja jěza šumna.
Ne vklinjaj! Dokler jima v grôb ni leč',
Prokléti in proklětnik ž-njim žaluje;
Proklětje, kakor studne laži meč,
Vse te, ki rabijo ga, pogubljuje.
Ne vklinjaj! Proklinjanje je hud strup
Veselje vragov, in vlastito silo
Jim daja in spreminja v paklěn hrup
Na zemlji raj in mirno v nji mogilo [4]).
Blagruj proklětega sij čas in zlij
Po bratovsko ž-njim rôke in ustnice
In angelj rěšil vaj bo hudobij,
Proklětja in njegovih jěz krivice.
Al boljši ni ljubit? blagoslovljat?
Tak ne pozabi, trdovratnik šumni:
Edini Bog le more proklinjat,
In med ljudmi — edini le brezumni!

Rodoljub Ledinski.

[1]) Prokletje, prekletva. — [2]) Sčit, branilo, der Schild. — [3]) Běs, vrag, hudič, — [4]) Mogila, gomila, der Grabeshügel.

Dobroželjin opomin.

Spisal dr. Orel.

Vsaki dan rastejo in se množijo stroški in potrebe; poljski pridelki ne zamorejo več vsih preseči, zlasti če slabe letine pridejo, ali celò zaporedama sledijo. Gojzdje, slednja zaklada kmeta, se kerčijo, in v kratkim ne bode potrebniga lesa ne za domačo kurjavo, ne za zderžavo potrebnih poslopij. Na krompir, nar večiga podpornika ob hudih letinah, se ni kaj preveč zanašati po večletnih žalostnih skušnjah.

Potreba zatorej sili vsakteriga zemljaka pomišljevati: kako bi le bilo mogoče v okom priti vsakteri nadlogi?

Gotovo je, da si zamore vsakter zemljak v vsim veliko pomagati, če se z vso močjó loti reje sadnih drevés, murb in sviloprejk ali židnih gosenc.

Sadoreja, desiravno se je že precej ukorenočila, je vender povsod zad za tem, kar bi zamogla biti; vsak zemljak ima za sto in tudi večkrat sto sadnih dreves, kot jih ima, pripravniga prostora dovelj. Okoli hiše, po dvorišu, na vertu, po senožetih in povsod ob potih se dobí še veliko pripravniga prostora za drevje! Kako tak sadež pridobiti, kako ga požlahniti, kam to ali uno sadodrevno plême posaditi, na tanjko razlaga Pircov „vertnar“. Kako to ali uno sadje porabiti, večidel vsaka premedena gospodinja vé: kako prijeten in dober živež je sirovo sadje je skor vsakterimu človeku sploh znano; koliko zaleže suho sadje pri hišni hrani, nar boljši spoznajo gospodinje v hudih letinah; in kako lahko je skupiti mnogo denarca za sirovo in suho sadje, je očitno kot beli dan. Med vsim sadjem je pa še nar bolj priporočila vredno pomnoženje sliv (češpelj) in tepk (Mostbirn), ker suhe slive in tepke kupci dobro plačujejo, in jih čedalje več išejo.

Enaciga priporočila vredna je pa tudi sviloreja. Že blizo pred sto leti je vlada, spoznaje da bi sviloreja v naših krajih mogla enako Laham na Laškim tudi nam veliko dobička prinesti, močno priporočevala pridno rejo murb in sviloprejk, in gotovo bi se bil ta pridelk pri nas že močno razširil, če bi dolge vojske s Francozi ne bile zaterle večjiga dela zasajenih murb, in bi ne bile pregnale ravno nasnovane svilarnice (židofabrike) v Ljubljani, ktera je nakupovala svilni pridelk, namreč mešičke, in tako priložnost dala priredbo koj v denar spraviti.

Po večletnim spanji se je zopet obudila želja svilorejo v naših krajih vpeljati; c. k. kmetijske družbe in tudi drugi verli domoljubi so začeli murbe saditi, in sviloprejke ravnati. Verh vsiga je bilo tudi za to skerbljeno, da se izrejeni svilni mešički v denar spravijo, (v Gradcu se je za Štajarske pridelke posebno društvo osnovalo), ali da se po volji rednika za-nj zmotajo.

Vže pred več leti je bilo na znanje dano, da tudi jez dobre žive svilne mešičke plačam funt po 30 kr., umorjene pa dražji; in da pri meni se taki mešički tudi zmotajo. Tedaj vas misel: čmu bi sviloprejke ravnali, ker priredbe ni v denar spraviti — ne more zaderževati se tega koristniga dela lotiti.

Poduk murbo- in sviloreje podelí kratki pa natanjčni nauk g. dr. Hlubeka, kteri je (za 12 krajc.) v bukvarnicah dobiti.

Poskušnja noviga v nasih krajih celò malo znaniga poljskiga in drujiga kmetovavskiga orodja.

(Dalje.)

Kmetijska družba, deržaje se stariga prigovora: „dobro staro prihrani, boljšiga noviga se poloti“, je poskusila 6. dan t. m. na svojim vertu na Poljanah v pričo velike množice verlih možakov kmečkiga in gosposkiga stanu, nekteri celò iz sosedniga Štajarskiga, razno novo in stareji orodje, in veselje je bilo viditi s kakošno marljivostjo so vsi pričujoči opravilo razstavljeniga in poskuševaniga orodja pregledovali, primerovali, se skušinj z lastnimi rokami vdeležili in rabo orodja brez enostranosti cenili. Samo neka dva terdovratneža sta bila vmes, ktera sta neprenehama trobila, da naše starodavno drevó in naše starodavno domače orodje je za obdelovanje krajnske zemlje edino pripravno in vse drugo nič ne veljá; tode znati jima je bilo po žganjopuhu, da jima je žganjiče razum pomračilo.

Med drevesi je bilo Amerikansko, ki se samo brusi, čez vse dobro, prilično in za naredbo enoglasno spoznano, in brez dolziga pomislika je več pričujočih naročilo pri gospod predsedniku amerikansko drevó.

To drevó orje po volji oratarja plitvo ali globoko; vprežena živina ga memo staronavadniga dosti ložji vleče, reže brazdo do 9 palcov široko in jo popolnama oberne; oratar malo terpí, in ima pri obračanji malo vzdigovati. Je za rabo koristno po ravnínah, pa tudi v bregih, ako niso zlo stermi; enako dobro dela v teški kakor lahki brazdi, v zarašeni kakor v čisti zemlji; gré ohlapno za malo terpečo živino, brez da bi se mogli oratar in živina poustiti, kot pri našim drevesu. Pri tem drevesu en sam človek vse opravi.

Pervo po amerikanskim v dobrim delu in pripravnosti, zlasti pa v lahki napravi je bilo spoznano Švercovo po vsim svetu slavnoznano drevó. V rahli ali terdi brazdi plitvo ali globoko, na čisti ali zarašeni njivi po ravninah ali bregih povsod enako obrača lepo brazdo. Tudi pri tem drevesu oratar samec malo terpí, tode mora bolj paziti, in ročnika ne smé iz roke spustiti. Kar je videz razodeval, mora naprežena živina pri tem nekoliko več kot pri amerikanskim vleči. Na Fužinskim gradu pod Ljubljano orjejo že dve leti zgol s takimi drevesi, hlapci so se jih s takim veseljem poprijeli, da prejšnjih dreves več ne pogledajo, spoznaje, da se s Švercovim drevesam lepši, koristnejši in ohlapnejši delo opravlja kot z navadnim domačim.

Angleško Rutlandsko popolnama železno drevó orje dobro, enako pred imenovanimu, ima po verh še dobro lastnost, da enkrat zastavljeno reže in obrača lepo brazdo brez vsiga deržanja za ročnike; zatorej s tem drevesam ravno tako en sam človek zna orati, kot s prednima dvéma, da si je ravno dolgo; tode njega prenašba pri obračanju je huda zavolj velike teže. Zato je le priporočiti posestnikam dolgih, ravnih in ne kamnitih njiv.

Enako Rutlandskimu v opravilu je občno-angleško, toda vedno pazljivost oratarja potrebuje, kteri mora vedno za ročnike deržati.

(Dalje sledi.)

Vodila k sreči in blagostanju, za mestjane in kmetovavce.

(Dalje.)

11. Delaj pridno, pa ne delaj presilno! Za pridniga delavca je u vsakim germu kos kruha, pod vsakim kamnam krajcar. Pa vsaki reči sta odločena čas in mera. Torej svojih močí ne napenjaj presilno; privoši sebi in drugim tudi praznike in ure počitka. Naj se delo primerno s pokojem verstí! Po dokončanim delu je dobro počivati; po počitku gré zopet delo hitrejši od rok.

12. Prihranitva je pridobitva. Kar si človek prihrani, je gotov dobiček. To nar bolj skušnja učí. Prihrani naj si pa vsakter, kolikor mu je mogoče, za dni starosti, bolezni, nesreče. Jugoslavenska poslovica modro velí: „Čuvaj bele denarje za černe dneve“.

13. Bolje je še imeti, kot še le loviti. Tega vodila se je treba u vsakim hišovanji skoz in skoz zvesto deržati. Torej ne zanašaj se na noben dohodek, dokler ga nimaš, na nobene denarje, dokler jih nimaš u roci. Previdnimu gospodarju mora včasih manjši pa gotovi znesek še bolj po volji biti, kakor večja skupnina taciga, ki je u ptuji nevarni roci, ali kteri še po oblakih prihodnosti plava.

(Dalje sledí.)

Potovanje po nekterih jugo-slavenskih krajih.

Spisal M. Verne.

11. pismo.

14. kimovca 1851.

Dragi prijatel!

Vganil sim jo bil — dež je lil tri dni skoraj neprenehama, jez pa sim se vsaki dan dvakrat z veseljem v toplicah kopal, kakor je tukaj navada. Toplice so majhna vas, ne dalječ od Kerke. Voda, ki je čez 30 R. stopinj gorka, izvira iz nekiga siviga apnénika in nima nobeniga duha ne posebniga okusa. Hvalijo jo posebno za mertudne in take, ki jih po udih terga; pa tudi v mnogih druzih boleznih neki dobro pomaga. Nad zvirkam je veliko poslopje kneza Turjaškiga, in v tem poslopji trojna kopelj — za gospodo, za bolne vojake in bolj premožne kmečke ljudí, ki vsakrat nekoliko plačajo, in za uboge brez plačila. Poslednji dve ste nisko obokani. — Ko se v kopelj pride ali iz nje gré, je navada, kakor mende tudi v drugih toplicah, tiste, ki so že v nji, ali ki še dalje ostanejo, po nemško pozdraviti: „Gott segne das Bad“. Mene je to pozdravljanje posebno veselilo, ker so vsi — eden z debelim, drugi s srednjim, in spet drugi s tanjkim glasam — odgovarjali in je vsak ravno te 4 besede natanjko ponavljal: „Gott segne das Bad“. Čudil sim se, de se nihče ne prederzne teh besed saj toliko spremeniti, de bi odgovoril: „Gott segne es!“ Take opice smo.

Ko se je bilo zvedrilo, sim jo v Soteško dolino, in dalje čez Rosek, Poljane in Cernomošnico odrinil. Tù sim bil spet v Kočevski vojvodini. O prihodu nemških Kočevarjev na Krajnsko sim že govoril. Po pravíci pa rêči, gotoviga mende nihče ne vé, ko de so Kočevarji Nemci vsred slovenske zemlje. Posebna hvala jim gré, de so, tako dalječ od nekdanje domovine, že toliko stoletij svoj materni jezik, svoje starodavne šege in svojo nekdanjo obleko in z vsim tem svojo narodovnost ohranili. Ali bi ne bilo lepši in boljši, de bi bile tudi naše zale Slovenke pri starim ostale, namest de se z angleškim mušlinam in kambrikam šopirijo in v svilnim lišpu veliko denarjev potrosijo? — Gledé stariga neravno prijetniga nemškiga jezika v Kočevji nisim imel časa, kaj posebniga nabrati. Mnogo besed ima pri Kočevarjih drug pomén ko v navadnim nemškim jeziku, in mnogo so si jih tudi iz našiga slovenskiga narečja prilastili, kakor na primer ta izrek

kaže: „Das Kind joket, geh' es tödten“ — to je — otrok joka, pojdi mu dat sesati ali ga vtolažit. — Kočevarji so pa tudi sicer zastran svoje treznosti, pridnosti in delavnosti vse hvale vredni. Ker njih gorata, silno kamnita in merzla deželica le malo rodí, so prisiljeni si drugod pridobivati, česar jim je treba, in kupčujejo z mnogoverstnim blagam dalječ po svetu.

Cela pot od Toplic do Semiča je bila večidel slaba in dolgočasna; ko sim pa verh hriba nad Semičem prišel, se mi je odperl kaj lep pogled po Černomeljški in Metliški okolici in dalje proti jugu na Horvaško, posebno proti Reki in Senju, kjer nad Ogulinam visoki Klek krasno glavo kviško molí. Iz verh hriba se mi je cela okrajna velika in lepa ravnina zdela; ali ko sim nižje prišel, sim vidil, de so tla gričaste in semtertje močno kamnite. V Semiču, ki ima prek hriba veliko prav lepih vinogradov, sim se le eno uro vstavil, in častiti gospod fajmošter Žagar mi je svoje pohištvo, farno cerkev in bližnje kraje Semičiške doline prijazno okazal.

Dve uri od Semiča na desno ali proti jugo-zahodu je Černomelj, majhno revno mestice naših Belih Krajncov, 10 milj od Ljubljane. Bele Krajnce pa jih zato imenujejo, ker se po horvaško in drugači nosijo, ko drugi Krajnci. Ondašnji prebivavci imajo lepo polje, lepe senožeti in prav lepe vinograde; pri vsim tem pa so neki večidel revni in ubogi, mende za to ker jim toča in hude vremena večkrat veliko škode storé, kakor se je tudi, bodi Bogu milo! letos prigodilo.

Ravno toliko, namreč 2 uri, je iz Semiča proti jugo-izhodu v Metliko, tudi pohlevno mestice, kamor sim se bil takrat namenil. Voznik me je peljal pri Kropi čez neko majhno reko, in naprej po neki hosti, ki mi je sicer dopadla, ali pot je bila silno slaba. V Kropi, ki je velik in terden grad, se nisim vstavil, temuč naravnost v Metliko šel. Metlika je bila nekdaj do leta 1365 slovitih Goriških grofov; potem pa so jo austrianski nadvojvodi po dedšini dobili. — Prebivavci Metliške okolice so večidel katoljške vére, vender pa je na izhodni strani nekoliko starovercov, ki jih Uskoke imenujejo. Tudi tod se nosijo ljudjé po horvaško, in imajo še mnogo starodavnih šeg, po kterih se od drugih Krajncov ločijo. — Prav rad bi bil obiskal tù gospoda tehanta Vovka, ki si za vpeljanje sviloreje in za povzdigo sadjoreje slavno prizadeva, in ki ga zastran njegove priljudnosti in blagodarnosti cela okolica hvali in čisla; pa ga ni bilo domá. Zatoraj sim jo že o treh po poldne naprej na Horvaško potegnil.

Novičar iz slovanskih krajev.

Od sv. Antona v Slov. goricah na Štajarskem. Lepo slovesnost smo obhajali tukaj 16. t. m. Blizo farne cerkve stojí v majhni kapelici, po našem v Križu, iz kamna krasno izsekan kip sv. Janeza Nepomučana, svetnika blazega spomina med severo-slavjanskim narodam. Ravno je preteklo sto let od nja stavljenja, ktere prilike čast. g. fajmošter Juri Kostervein niso zamudili, stoletni spomin slovesno obhajati. Strel in zvonjenje je že zjutraj za rano visoki praznik celi okolici naznanilo, iz ktere je tudi privrišalo več jezer ljudstva; Bog pa nam je dodelil dan, kakoršnega še letos nismo imeli. Ob pol desetih se sv. rešnje tele v dolgi procesii prenese k okinčani kapelici sv. Janeza, ktero je spremilo mnogo mašnikov iz bližnje okolice in krasno ovenčanih deklet v beli opravi, ki so milo slovensko pesem v slavo Jezusu popevale. Pri štatvi je bila velika sv. maša; po evangelji so verli domorodec gosp. dr. Lovre Vogrin tako goreče pridigovali, da vsako serce je bilo globoko ginjeno. Zahvalnica nar Vikšemu je končala slovesni spomin. Kar pa je še visoki svetek povzdignulo, je lega sv. Antona, visoko na griču stoječ kakor čuvaj Slovenskih goric z nar lepšim dalekovidom po celi okrajni; pa tudi ganljivo so bili slišati glasi za to priliko sostavljene pesme v slavo sv. Janezu, ki so jo slovenske pevke milo popevale. Memo gredé opomnim, da se tukaj, akoravno komej 2 milji od nemške meje, pri božji službi le slovensko popeva, v šoli pa razun nar potrebnešega nemškega le v slovenskem jeziku učí; zato pa tudi šola, ktera še ni dolgo golo nemška je brez vsega sada bila, začenja lepe mladike poganjati.

Temu popisu lepe slovesnosti še pristavim, da letošnja dolga zima in zmladletni merzli viharji v naši okolici niso ne polju, ne drevju, ne tersu škodovali, tudi rèž, ktero je po Dravskem in Murskem polju večidel zima vzela, se po naših gričih lepo kaže. Merzel vihár pa je nam to dobroto storil, da je kebre in gosence, kterih se je že sred aprila veliko prikazalo, tak pokončal, da sedaj skoro ni duha ne sluha od njih. Tak je Bog hudo k dobremu vernul; pričakujemo tadaj, ako huda ura nas prihodnje ne doletí, v naših lepih sadonosnikih razun jabelk, ktere za letos morebiti zavolj lanjske preobilnosti počivati hočejo, lepega sadja, v vinogradih sladkega vina in po njivah gotovo zlo potrebnega kruha dovelj. J. K.

Iz Dolenskega. Spet se je pot odperla na Goro k zamaknjeni deklini. 13. maja grém za rana ko je 3 ura bila od Novegamesta po cesti, kar se vežna vrata neke hiše tik ceste odprejo, in 12 žensk zverví na cesto. „Kam pa greste?“ jih vprašam. „K zamaknjenemu dekletu na Goro“, mi odgovoré. „Od kod pa ste? — na dalje velim. „Od Brešc — mi rekó. „Škoda“ — nastavim govor na dle — „za vaše stopinjice, ki jih po takih potih delate“. „Kaj bo škoda“— mi rêče okoli 16 let staro dekle — „tam bo še veči terpež, morebiti v večnem ognji“. — „Bog moj“ — si mislim — „da si ljudjé nauk od večnega ognja tako dobro zapametijo, pote pa mu uíti tako smešne nastavljajo!“ Véra nas učí, da je Božje razodenje tako izveršeno, da „ko bi angelj z nebes prišel, pa kaj druzega učil, naj bo preklet“. Ako je temu tako, kako morejo potem kristiani kako božjastno deklíno popraševati za duše na unem svetu? Čudni zapopadki morejo v nekterih glavah rojiti od Bitja vsih bitij. Kdor ima oblasti zoperstaviti se tej gerdi izpaki, je milo prošen, v imenu človeštva dopolniti svojo dolžnost. —o—

Iz Kalca 17. maja. Pred 2 letoma smo po pravíci tožili, da je Teržaška cesta tako slaba, da ni bilo varno se memo visocega voza peljati, ker jih je dosti prekucnjenih semtertjè ležalo. Letos pa je cesta boljša, in le to se žaluje, da ni bila taka pred 20 leti. Železnica se nam scer bliža; vunder se mi zdi, če tolikanj poprav, tolikanj zidanja, tolikanj Berbircov in drugih delavcov na cesti vidim, da ne bojo še tak kmalo hlaponi po Krasu bobneli. Marsiktero delo je pa res prav potrebno, ker se vé, da je Teržaška cesta slabo sozidana. Ako vidimo pri Dilicah dva taka klanca, da je vsak voznik, posebno v gerdem vremenu ali kadar je cesta posuta, prisiljen priprege najeti, — ako vidimo, da gré cesta čez stermi klanec skozi Štorjo, namesto da bi šla od Sinadolske lokve prek hriba na levi strani nad Štorjo proti Sežani, si moramo misliti, da so nekdaj cestarji le gostivnic iskali, naj so že bile na gričih ali v dolinah! Kdor pa je clò Reško cesto med Zagorjem in Knežakom, ali pa unkraj mostiča pod Globovnikom sozidal, je bil serdit sovražnik ravnin, ali pa je le v nebesa silil. Prav umno pa je, da sadaj skušeni rojak, g. Dragotin Doksat,

cesto oskerbuje, ki dobro vé, kaj da je Kras in koliko kamnja in truda da Teržaška cesta potrebuje. Nadjamo se, da za naprej se ne bomo na cesti prekucovali, posebno ker ima oskerbnik dobre pomagavce in še dobro dosti kamnja.

V svojim sostavku 12. t. l. zagledam zvezdico in vprašaj častitiga vredništva; drugi pot bom na vprašanje odgovoril. Danes le to od Babudra povém, kar se je med nami zgodilo in nobenega vprašaja *) ne potrebuje: Leta 1828 vgrizne stekli volk v Petelinjah, na Pivki, župana Zafrana, nekega Čiča iz Munj, nekega laškega tkavca, in dve ženski. Pridši do Hrašuja blizo Postojne, napade nekega Škerjanca in nekega mladenča iz Zagona. Hudo ju rani oba, le vender ga premagata in ubijeta.

Obé Petelinski ženski ste vpričo zdravnikov v Postojni stekle in umerle; ravno tako tudi Škerjanc in Zagonec doma. Laški tekavc je tudi umerl, Zafran pa in Čič, čeravno je volk Čiču nos proč in proč odgriznil, sta se oba ozdravila, po tem ko sta Babudrovo zdravílo užila. Čič še dandanašnji med nami hodi, in mende tudi do Ljubljane popotuje.

Vém, da boste sopet rekli: Bog vé, če bi bila Zafran in Čič tudi brez Babudroviga zdravila stekla? Ne jaz in nihče drugi tega dokazati ne more, ampak vender si vsak misli: beržeje de, kakor ne! Če ste ženski v ravno tistim hipu vgriznjene stekle, ni skoraj dvomiti, da bi ne bila tudi Zafran in Čič stekla, posebno ker sta bila hujše ranjena kot ženski. In če tudi sam dobro vém, da ne Zafran ne Čič nista bila že stekla, ko sta Babudrovo zdravilo vžila, vender pa sta se stekline obvarovala, — in kdor me stekline obvarje, je rešnik mojega življenja! **).

Pet lepih dnevov nam up sopet en malo povzdigne. Bog daj vsaki tretji, četerti dan gorkega dežja, in žitarji bodo kislo gledali! Miroslav.

Iz Ljubljane. Pervi velki zbor nove gojzdnarske družbe bo v Celovcu od 1. do 5. rožnika. — Kmetijska družba Krajnska se je z eno delnico (akcio) s 500 fl. vdeležila napovedaniga Dunajskiga društva za napravo novih kmetijskih orodij in mašin. — Danes (25. maja) je prinesla neka Ipavka perve letošnje češnje v Ljubljano; pa vsih ni bilo več kot za 4 krajc. — Praznovanje svetiga leta se je za Krajnsko deželo začelo 17. maja in bo terpelo do 20. junia. — Ruski car je na Dunaji med vojake veliko cekinov razdelil. Nek Krajnc — konjek v polku, ki ima imé po Ruskem caru — je včeraj pisal svoji sestri v Ljubljano, da je dobil od cara Miklavža 30 cekinov.

*) ? ? Vred.

**) Prav ljubo nam je, da ste Babudrovo zdravilo zoper steklino (besnico) očitno sprožili, da pride na beli dan, kar je dolgo časa med ljudstvom le na tihem bilo.

Da se pa resnica prav spozná
Je čuti treba dva zvoná.

Tedaj nam je tudi prav drago bilo, da smo te dni iz Notranjega nek drug zdravnišk spis prejeli, kteri mirno in točno po skušnjah pretresa sostavek, ki je bil v hvalo Babudra naznanjen v 39. listu »Novíc«. Ravno sedaj, ko se tolikanj o steklíni sliši, je pravi čas: Babudrovo zdravilo po gotovih skušnjah vpričo zdravnikov poterditi in ga po tem v občjo rabo vpeljati po celem svetu, — ali pa, če se v gotovih skušnjah ne poterdi, to očitno naznaniti, da se mu določi mesto zraven tistih zdravil, ktere širokoustno nekdaj hvaljene, počivajo sedaj v stari šari. Ker Babuder, kakor zvémo, ran ne zmiva, ne spira, ne žgè, kar je za pokonèanje strupa pervo in nar važniši opravilo, je njegovo ravnanje celò nevarno, ako človek od steklega psa popaden zamudí to. — Drugo pot bomo natisnili omenjeni nasprotni spis in tako »sine era et studio« tudi od druge strani pretresli Babudrovo zdravilo, zvediti resnico. Vred.

Novičar iz mnogih krajev.

Po ukazu cesarjevim se ima za pomanjšanje deržavnih stroškov vsaka kompania pešcov in strelcov 5. in 6. armadniga kardela za 30 mož pomanjšati, zdravniške kompanie pa za 50; dvoje topniških reservinih oddelkov se ima razpustiti; baterie 1., 2., 3., 4., 12 in 14. armadniga kardela se imajo pomanjšati na število mirnih časov; izverstne vojskine doklade imajo jenjati, le v 8. kardelu ostanejo in pa polovica doklad vojakam; vse to se ima do polovíce prihodnjiga mesca zgotoviti. — 22. in 26. dan t. m. je komisia na Dunaji spet sožgala za 1 milion popirnatih šestíc in desetíc. Ker so deržavni bankovci po 10 gold. preklicani in tudi popirnatih šestíc in desetíc od dné do dné bolj zmanjkuje, se pripravlja ministerstvo denarstva nove deržavne bankovce po gold. in po 2 gold. izdati. — Teržaškimu časniku se iz Dunaja piše, da v posvet na Dunaj poklicani deželni poglavarji so 21. t. m. končali posvetovanje; na podlago tega bo izdelalo ministerstvo osnovo nove prenaredbe politiških vradnij, ktera bo šla po tem v pretres deržavnimu svetovavstvu in za tem se bo cesarju v poterjenje predložila. — Ban Jelačič je imel tudi v pondeljk ali tvorek iz Dunaja v Zagreb se verniti. — Nadvojvoda Janez gré perve dní rožnika v Benetke, od tod v Verono maršala Radecki-ga obiskat, kjer mu mislijo oficirji slovesno streljanje napraviti; od tod gré na Tirolsko. — Minister grof Thun se je v Toplice na Česko podal. — Križanskimu redu so izverstni davki, ki so mu bili od leta 1848 do sedaj naloženi, sedaj odpušeni in cesar je ukazal, da se mu ima vse, kar je dosihmal odrajtal, poverniti; nadčêlnik tega reda nadvojvoda Maksimilian je iz hvaležnosti za ta odpustik 100.000 fl. podaril v pripomoč deržavnim stroškam. — Rusovski svetovavec Fonton je iznajdel elektro-magnetično moč za prepeljevanje voz itd. rabiti; imenitna znajdba morebiti tudi za železnico in vse naprave, ktere dosihmal vodeni sopar goni. — Imenitna znajdba bi se smela tudi znajdba dr. Gall-a imenovati, ako ni le sleparija, namreč: prav lahko vsako kislo in nisko vino poboljšati in v žlahno vino premeniti. Nek Marsk časnik naznani to skrivnost, in pravi, da je pripomoček ravno tako gotov kakor lahak, da se ga zamore vsak vinorejic in kerčmar poslužiti. Prejme se ta poduk za 40 fl. v bankovcih v bukvah, ki jih ima bukvar C. Leuchs et Comp. v Norimberku (Nürnberg) na prodaj. — Svak glasovitiga Omer-Pašata, gosp. Simonis, kterimu je Omer ženo in otroka vzel, se je podal iz Zagreba na Dunaj, pritožit se zoper siloviti rop. — Napoleonu se je že začela štrena zlo mešati; od kar je nek Napoleonu vdani časnik opsoval dva nar imenitniši generala, ki mu nista hotla priseči, je tudi armada zlo razkačena zavolj taciga nespodobniga zabavljanja. — V Piemontu so odstopili vsi ministri, ko si je deržavni zbor izvolil Ratazzi-ta za predsednika, ki je navdan še s Sardinskimi misli in nameni od leta 1848, kteri za dandanašnje okoljšine nismo več vgodni. — Zlate rude v Kalifornii so se spet tako bogate odperle, da si en človek na dan za 500 fl. zlatiga praha pridobiti zamore; v vsim skupej so ga od noviga leta do 5. aprila za 14 milionov dolarjev nabrali. Kmetovavci so zavolj tega ondi v silni zadregi; noben posel in delavec jim ne ostane; vsak gré raj po zlati prah, kot da bi za navadno dníno delal.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*